

Jaki udział wypłacać wspólnikowi - wyrok Sądu Najwyższego Tomasz Pleśniak, [radca prawny Wrocław](#), Rödl & Partner

Udział wypłacany wspólnikowi powinien przede wszystkim uwzględniać zwyczajną wartość wkładu wniesionego przez tego wspólnika, aktualną na dzień osobnego bilansu.

Tak postanowił Sąd Najwyższy w wyroku IV CSK 264/16 z 8 marca 2017 r.

31 grudnia 2001 r. czworo wspólników, wśród nich powódka, zawarło umowę spółki jawnej. Każdy ze wspólników wniósł wkład o różnej wartości. Wspólnicy spółki mieli odmienne poglądy dotyczące prowadzenia spółki. Wpłaty z tytułu udziału w zysku powodowały nieporozumienia pomiędzy wspólnikami, ponieważ były dokonywane bez jednolitego i stałego ewidencjonowania.

13 marca 2009 r. powódka wypłaciła z rachunku bankowego spółki kwotę 27.000 złotych, uznając ją za część należnego zysku. Wyrokiem z dnia 14 lipca 2010 r. powódka została wyłączona ze spółki. W następstwie powódka wniosła o zasądzenie od spółki kwoty stanowiącej rozliczenie w związku z jej wyłączeniem z pozwanej spółki, tj. 320.000 złotych wraz z odsetkami ustawowymi. Kwestionując zarówno zasadność powództwa, jak i wysokość kwoty spółka wniosła o oddalenie powództwa. 7 lutego 2014 r. Sąd okręgowy jako sąd I instancji zasądził na rzecz powódki 248.961,91 złotych z ustawowymi odsetkami i oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Sąd okręgowy przyjął, że powyższa kwota stanowi wysokość udziału kapitałowego powódki w związku z jej wyłączeniem ze spółki. Składała się na nią należność wynikająca z bilansu zwyczajnego spółki, uwzględniająca wypłatę 25 proc. z ogólnej kwoty oraz poniesione przez spółkę za powódkę opłaty z tytułu ZUS i podatku dochodowego.

Sąd okręgowy podniósł, że art. 65 k.s.h. nie określa wprost metody ustalenia wartości udziału kapitałowego. Przepis ten wskazuje jedynie, że oznaczenie tego udziału ma nastąpić na podstawie osobnego bilansu. Wobec braku odrębnych postanowień w umowie spółki uznano, że wypłacany wspólnikowi udział kapitałowy powinien uwzględniać wniesiony do spółki wkład oraz nadwyżkę bilansową, rozdzieloną według zasad ogólnych, tj. po równo dla każdego ze wspólników, niezależnie od wartości i rodzaju wniesionego wkładu. Sąd okręgowy poparł powyższe stwierdzeniem, że jeśli wspólnicy wnieśli wkłady w zupełnie innych proporcjach, niż postanowili uczestniczyć w zyskach spółki, to zgodzili się, aby przyrost majątku spółki w stosunku do majątku wyjściowego był dzielony odmiennie niż proporcjonalnie do wkładów. Sąd okręgowy stwierdził ponadto, że zyski nieopbrane, lecz przeznaczone na inwestycje, powinny każdemu wspólnikowi zapewniać wzrost majątku w takich samych proporcjach, w jakich uczestniczyliby w zatrzymanych w spółce zyskach, a nie w proporcji do wniesionych wkładów.

Pozwana spółka złożyła apelację i w efekcie sąd apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok, lecz tylko w zakresie początkowego momentu naliczania odsetek ustawowych, oddalając apelację w pozostałej części. Podzielił on tym samym dotychczasowe ustalenia faktyczne oraz argumentację sądu I instancji.

Pozwana spółka wniosła następnie skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, który uchylił zaskarżony wyrok w części oddalającej apelację pozwanej spółki jawnej i przekazał ją sądowi apelacyjnemu do ponownego rozpatrzenia argumentując jak na wstępie artykułu.

Tomasz Pleśniak, radca prawny, Senior Associate we wrocławskim biurze Rödl & Partner

Sąd Najwyższy orzekając w sprawie, odniósł się do art. 65 § 1 k.s.h.. Wysokość kwoty należnej ustępującemu wspólnikowi w związku z wyłączeniem go ze spółki zależy od wartości jego udziału kapitałowego. Jednak zgodnie z art. 28 k.s.h. majątek spółki stanowi nie tylko mienie wniesione jako wkład, ale także mienie nabyte przez spółkę w czasie jej istnienia. W trakcie trwania spółki wysokość udziału kapitałowego ulega zmianom. W związku z tym udział kapitałowy nie jest stałą wartością, a wartość wniesionego wkładu może ulec zmianie.

Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, należy przyjąć, że udział wypłacany wspólnikowi na podstawie art. 65 § 1 k.s.h. powinien przede wszystkim uwzględniać wartość zbywcą wkładu rzeczywiście wniesionego przez tego wspólnika do spółki, aktualną na dzień osobnego bilansu.

W ocenie Sądu Najwyższego wartość wkładów wniesionych do spółki przez wszystkich wspólników, jak też ewentualny przyrost wartości tych wkładów, będący jedynie skutkiem zmiany cen, nie powinny być brane pod uwagę w udziale kapitałowym ustępującego wspólnika. W takiej sytuacji wzrost wartości wkładów wywołany jedynie ruchem cen byłby niezależny od zaangażowania finansowego spółki lub jej wspólników.

Inaczej należy natomiast podejść do rozliczenia z ustępującym wspólnikiem z tytułu nadwyżki majątku spółki w zakresie poza wkładami wspólników. Przy braku odmiennych postanowień umownych, procentowy udział ustępującego wspólnika powinien być ustalony odpowiednio do udziału tego wspólnika w zysku. Jeżeli inaczej nie postanowiono w umowie spółki, każdy wspólnik ma prawo do równego udziału w zyskach i uczestniczy w stratach w tym samym stosunku bez względu na rodzaj i wartość wkładu (art. 51 § 1 k.s.h.).

Zasada ta ma również wpływ na zasady rozdysponowania majątkiem likwidowanej spółki jawnej po spłaceniu wszystkich zobowiązań spółki i pozostawieniu odpowiednich kwot na pokrycie zobowiązań niewymagalnych lub spornych. Zgodnie bowiem z art. 82 § 1 k.s.h. w przypadku braku stosownych postanowień umowy spłaca się w pierwszej kolejności udziały na rzecz wspólników. Z kolei nadwyżkę dzieli się między wspólników w takim stosunku, w jakim uczestniczą oni w zysku. Zgodnie zatem ze wspomnianym już art. 51 § 1 k.s.h., nadwyżka w przedmiotowym stanie faktycznym winna być podzielona między wspólników po równo.

Źródło: <https://www.rp.pl/Firma/309149995-Jaki-udzial-wyplacac-wspolnikowi---wyrok-Sadu-Najwyzszego.html>